

kunne møbfige, at der kan forekomme Tilfælde i Livet, hvor det i høieste Grad er en Mand om at gjøre at blive hjemme, og hvor det kan være aldeles ødelæggende for ham at blive revent bort fra sit Arnested. Dette kan derimod ikke blive Tilfældet med Præsten; thi enten han er hjemme eller ikke, har han sit rigelige Udkomme til sig og sin Familie, og det Hensyn, om Forderne blive dyrkede eller ikke, kan ikke gjøres gjældende for hans Vedkommende saaledes som for mangen anden Mand's Vedkommende. Den eneste Grund, som man kan anføre for at lade Præsten beholde denne Fritagelse, er den, at Præsten er en geistlig, en christen Mand. Ja, Præsten er en christen Mand som alle Andre, han kan mere eller mindre være besjælet af Christendommen, og Ingen kan see mere ind i en Præsts Sjæl end i enhver Andens. Naar man nu seer hen til, hvad der foregaaer for vore Dine, da er det sikkert, at Præster — jeg taler her ganske i Almindelighed om dem — tage Deel i Alt, som andre Mennesker tage Deel i, enten det er Ondt eller Godt. Dette trøster jeg mig til at paastaae ligeoverfor den ærede Iste Lands- thingsmand for Iste Kreds (Madvig), der, som det forekom mig, søgte at imødegaae mig, naar jeg havde sagt, at Præster kan man finde under alle Forhold; men han indskrænkede sig rigtignok til at sige, at der var Steder, hvor de idetmindste ikke bør komme, men glemte at udtale sig om, hvorvidt de i Virkeligheden ikke komme paa disse Steder. Jeg for mit Vedkommende siger nu ogsaa, at der er mange Steder, hvor Præster ikke bør komme; men der er mange Steder, hvor heller ikke vi Andre bør komme, og i saa Henseende er der for mig ikke nogen Forskiel mellem Præster og andre Mennesker. Spørgsmaalet er imidlertid dette, om det kan paavises, at Præsteembedet ikke vil blive besørget, naar Præsten kaldes bort. I den Henseende maa jeg imidlertid bemærke, at dette vil vistnok Ingen kunne bevise. Der er jo nemlig en saadan Overslødighed af theologiske Candidater, som ikke have Helbred til at gaae i Krigen og derfor kunne kaldes til at besørge Forretningerne, medens Præsten er kaldt bort. Med Hensyn til de

andre Punkter, som ere blevne omtalte, skal jeg ikke udtale mig nærmere. Jeg skal saaledes ikke komme ind paa det Spørgsmaal, hvem der fjender Meeft til Almuen, eller paa det Spørgsmaal, om En skulde have svunget sig en Smule op osv.; det er Noget, som jeg skal lade, som jeg ikke havde hørt; jeg bryder mig kun lidt om, hvorvidt jeg bliver betegnet som en saadan Mand, og trøster mig med, at jeg paa denne Plads har min Stemme lige saa godt som ethvert andet Medlem. Det er min Trøst, og enten jeg bliver anseet for Dit eller Dat, er Noget, som jeg ikke bryder mig det Ringeste om.

Justitsministeren: Forsaavidt den ærede sidste Taler meente, at han, efter de Udtalelser, der før saaldt fra mig, vilde kunne komme til Rette med mig om dette Punkt, gjør det mig ondt deraf at see, at han ikke har læst mine Udtalelser i det andet Thing; thi de ere i fuld Overeensstemmelse med de Udtalelser, som jeg her har fremsat. Jeg har sagt, at, naar en Præst virkelig selv sølte, at Forholdene vare saadanne, at han burde gaae ind i Armeen for at kæmpe — det er jo muligt, at han i sine yngre Aar har været Militair — og at han maatte sige til selv: „I Armeen er min Plads som Kriger under den Fare, hvori Fædrelandet er stedt“, og naar dernæst vel at mærke Menigheden samstemmer med ham heri, saa stillede det sig for mig ikke som anstødeligt, at denne Mand deeltager i Kampen, lige saa lidt som det kan være anstødeligt, at en Præst gaaer med som Sjælesørger, opmuntret Krigerne og findes paa de meest ubatte Steder, kun ikke som Combatant. Det ærede Medlem maa have misforstaaet mig, naar han troede, at jeg havde villet gjøre gjældende, at der var nogen Vanfærlighed for Præsten ved at faae sin Mark dreven, naar han gik i Krigen, medens en saadan Vanfærlighed frembød sig for Andre. Det er imidlertid ikke Præsten eller den enkelte Person, som jeg seer paa, det er paa Menigheden, og jeg seer lige saa fuldt paa den ærede Landsthingsmand som ethvert andet Medlem af Menigheden, naar jeg paastaaer, at man ved en saadan Bestemmelse vilde bryde Forholdet mellem